

FUGLE

SE PÅ FUGLE

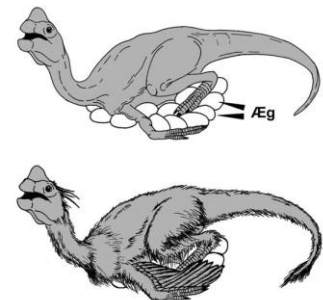
Hvad er en fugl?

Fugle er varmblodede, æglæggende, landlevende hvirveldyr med karakteristiske fjer og de forreste lemmer modificeret som vinger. Deres mund er omdannet til et næb. Alle fugle går på to ben. Fuglens skelet er specielt tilpasset til flyvning med hule, lette knogler og et let næb. Fjerene er lette og elastiske og formen er tilpasset til at gøre vingerne aerodynamiske. Fjerene lukker tæt sammen i et lynlåssystem der danner et vandtæt lag.

Moderne slægtskabsanalyser af skeletter af primitive fugle og dinosaurer har fastlagt af fuglens nærmeste slægtninge var dromaeosauriderne; en gruppe små til mellemstore, kødædende dinosaurer. De var ekstremt fuglelignende og havde en mængde anatomiske træk, som også kun findes hos fugle: ønskeben; et bækken med bagudrettet skamben; hule knogler med luftsække og relativt lange arme 50-80 % af benlængden).

Alle fakta tyder på, at fjer oprindeligt er udviklet som hår- eller pelslignende isolation hos små kødædende dinosaurer. Senere har længere fjer på armene fungeret som skærm for æg og unger hos rugende rovdinosaurer. Disse "halve vinger" har givet mindre kødædende dinosaurer en aerodynamisk fordel ved løb op af stejle flader og træstammer under flugt fra rovdyr. Sideløbende kan svingfjerene have fungeret i opvisningsformål (seksuelt og skræmmeeffekt). Først til sidst er svingfjer udviklet til flyvning (egentlig vinge). Igen hele den evolutionære proces er fjer blevet gradvist mere komplekse.

[Fra dinosaur til fugl - udvidet teorihæfte. Bent E. K. Lindow, Statens Naturhistoriske Museum]

Systematik

Alle dyr og planter på jorden ordnes i et system af *klasser*.

Klassen, f.eks. "fugle", inddeles dernæst i *ordener*.

Ordener deles op i forskellige *familier*, der kan inddeles i *slægter*.

Under *slægter* er de forskellige *arter*.

Afhængig af hvilken taksonomisk opgørelsesmetode der anvendes, er der mellem 8.800 og 10.200 kendte nulevende arter af fugle.

Trækfugle og standfugle

Trækfugle:

De fleste fugle, der yngler i Danmark, opholder sig kun her i den varme og lyse sommertid.

Når vinteren nærmer sig, flyver de til vinteropholdssteder, hvor de bedre kan finde føden. Når det danske forår nærmer sig, vender de tilbage for at yngle.

Mange trækfugle foretrækker at yngle i Danmark og Norden, fordi den nordiske forsommer er utrolig rig på insekter, og mange lavvandede kystområder byder på megen næring i form af mange smådyr. Typiske trækfugle er vadefugle og sangere.

Standfugle:

De fugle, der yngler i Danmark og kan finde føden her hele året, kaldes standfugle. De lever for det meste af frø og bær.

Typiske standfugle er gråspurv, agerhøne, husskade, stor flagspætte og musvit.

[www.fugle-net.dk] Se meget mere om fugletræk på www.fugle-net.dk

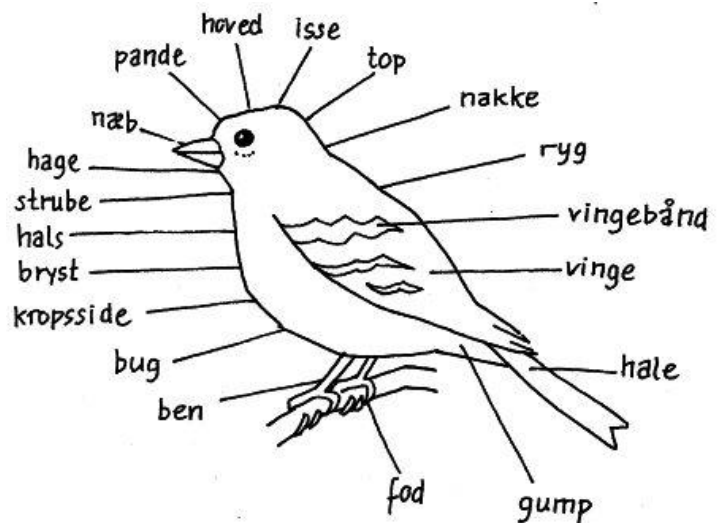
Se på fugle

Når man skal starte med at se på fugle, kan det være godt at lære sig nogle kendetegn for de forskellige fugle.

Til selve artsbestemmelsen er det behjælpeligt med så mange detaljer som muligt.

Mange af fuglene kendes på specifikke farvetegninger og kendetegn i forhold til punkterne på tegningen herunder.

Man kan sjældent nå at se alle fuglens kendetegn, men med et par gode kendetegn, f.eks. næbbets eller halens form, et karakteristisk farvet felt eller mønster, kommer man langt.

www.skoveniskolen.dk

Når man ser på fugle er en god kikkert en god ting at have ved hånden. Sørg for at kikkerten er indstillet ordentligt og stå med overarmene ind til kroppen mens du holder kikkerten for øjnene, så er det nemmere at holde kikkerten stille og dermed også at kunne fokusere.

For en sikker artsbestemmelse indgår ofte fuglens stemme, dens sang og kald.

Lær fuglenes stemmer at kende her: <http://www.dofbasen.dk/ART/>

eller hent inspiration til arbejdet med fuglestemmerne her:

<http://www.skoveniskolen.dk/default.asp?m=17&a=1863>

Fuglene kan enten observeres ude i det fri, ved søer, enge og i skove eller ved foderbrættet. Hvis man fodrer regelmæssigt med flere forskellige slags foder kan man tiltrække mange forskellige fugle til foderbrættet.

Se meget mere om fugle i undervisningen, i børnehaven eller i institutionen her:

http://obsnatur.dk/index.php?content_id=222